

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Mands Minde 1788-1838. Foredrag over det sidste halve Aarhundredes Historie

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 532. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1838_599-txt-shoot-idm14841/facsimile.pdf (tilgået 09. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

skrive slette Vers og [at] snakke om Nordens Kæmper med en af Bue Digres Landsmænd og store Beundrere, en Bornholmer [P. N. Skougaard], som rigtig nok gjorde Nar ad mine Vers og loftede Matematikken til Skyerne, men var en ærlig, kraftig Natur, der ikke hred sig om Examens eller Lævebred, men lagde sig med Liv og Sjel efter, hvad han havde Lyst til, og var derfor saa aldeles hjemme i sin udvalgte Kundskabs-Kreds, at jeg nødvendig maatte finde hans Omgang anderledes baade morsom og lærerig end deres, jeg kunde udenad tillige med mine Skolebøger. Livet var imidlertid hans historiske Kundskab saa vel som min, og under saadanne Omstændigheder man unagtelig kalde dem lykkeligt, der følge Strommen og tænke aldrig paa, det kan være anderledes. Thi sersindet at afsondre sig fra Hoben, uden at vide, hvor man vil hen, eller have en indvortes Fylde til som Eremit at leve af, det er vel nødvendigt, maar man ikke kan holde Slendrianen ud, men det er altid en sorgelig Nødvendighed, som man vel i den muntre Ungdom kan tage sig temmehg let, men hvorev dog hele den følgende Tids Virksomhed og Tilfredshed sættes paa Spil, uden Udsigt til at vindes. Saaledes strandede min bornholmske Ven ved sit første Skridt paa Forfatter-Banen og gik med store Anstægt tabt for vor Historie; og noget lignende var sagtens blevet min Lod, hvis der ej var indtraadt et Mellemspil af saa megen Vigtighed, ej blot for mig, men for Danmark og for Norden i det hele, at det, skjant hidtil lidet væsent, gjer Epoke i vor Historie.

Mens jeg nemlig laa og læste til Attestats, saa dovent som muligt, og satte fremfor alt sjælden eller aldrig min Fod paa teologiske Forelesninger, da jeg havde nydt for liberal en Opdragelse paa Jyllands Heder til at tænke, man var forpligtet til at kjede sig fordervet, og umulig kunde begribe, hvorfor jeg skulde spilde en hel Time paa at here oplest, hvad jeg i et Kvarter magelig kunde gjen-nemløbe, — se, da kom min berømte Frænde Henrik Steffens paa en kort Tid hjem til Fæderne landet. Og skjent jeg var baade for kluntet og folkesky og sandles til i mindste Maade til tiltrakke mig haus Opmerksomhed, saa tiltæk han sig dog naturligvis min; og hans Forelesninger, saa vel over Filosofien som især over Goethes Poessier, er vist nok et Vendepunkt i langt mere, men dog ogsaa ret egentlig i mit Liv. Dette har jeg længe vidst og aldrig dugt; men hvorev det var,

han virkede stærkere paa mig end paa dem, der baade forstod ham langt bedre og tilgænede sig langt mere af hans Anskuelse, det er først nylig blevet mig klart, og det er egentlig, hvad jeg nødvendig maaette fortælle Dem. Men i forbigaende maa jeg dog ønske at Øhlenschläger, eller endnu bedre Steffens selv, en Gang vilde fortælle baade Dem og mig sit Tog til Danmark 1802 og 3; thi De kan slet ikke, og jeg kun meget dunkelt forestille mig denne jeg ter godt sige: verdenshistoriske Begivenheder i hele sin Udstrekning. Hvad jeg imidlertid kan give, staar ogsaa her til Deres Tjenesta.

Steffens var, som De nok [ved], Ven af Schelling, Ven af Tieck og i det hele en lyslevende og kæmpe-mæssig Deltager i den poetisk-filosofiske Opstand mod Aandloscheden i alle Retninger, som paa Overgangen til det nittende Aarhundrede i Tyskland begrov det attende, for det endnu fik Stunder til at do. Her inde vidste man imidlertid endnu saa godt som slet intet af denne Revolution i Tankeverdenen; vores Teologer var ikke kommet videre end til lidt af Kant og mindre af Fichte, og var endda et godt Stykke foran vor gamle Filosof [Riis-brigh], der endnu tankte og sluttede med Wolff fra Anno ét i forrige Aarhundrede; vores Estetikere troede højt paa Lessing og højt paa Batteux; vores Digttere, som, paa Baggesen nær, der rejste udenlands, hvilede paa deres Lavber, kjendte næppe til Schiller og Goethe, endlige til Shakspeare, og var i det mindste fri for enten at ligne eller efterligne dem; vores Historikere havde ikke Tanke om, at der skulde være mindste Sammenhang mellem Livet og dets Beskrivelse; thi Frederik Snedorff, som havde et herligt Blik deraf, havde en ubetydelig Død henretet i hans Ungdom; og vor Læseverden havde aldeles tabt sig i Beundring af Lafontaines Romancer og Kotzebues Skuespil.

Tank Dem nu, om De kan, pludselig uden Kald og Varsel Steffens dukke op midt i Hovedstaden og stille sig paa Lærestolen, som Fyr og Flamme, en tysk Filosof og Estetiker af den nyeste Skole, langt mer poetisk end alle de Digttere, man kjendte, legende med Lynnid som en ungdommelig Sevs, og, ved en besynderlig Tilskikkelse, vort Modersmaa tusend Gange nægtigere end de, der aldrig kom over Elben, — tank Dem det, om De kan! da ser De den lyslevende Herakles mellem Skyggerne i

